

Jiddisch, boktips

Barn och unga

- Carroll, Lewis: Di Avantures fun Alis in Vunderland
- Fried, Hédi: Historien om Bodri
- Schulman, Sarah: Nöten; Dos Nisele
- Wolde, Gunilla: Totte går till doktorn (Jiddisch)
- Yerushalmi, Miriam: Feivel The Falafel Ball Who Wanted To Do a Mitzvah

Vuxna

- Fogel, Debora: Tomma gator och gula lyktor
- Margolin, Anna: Detta är natten (jiddisch och svenska)
- Singer, Isaac Bashevis: Sonim, di geshikhthe fun a libe
- The Sweet Fragrance of Life: and other horror stories
- Tolkien, J.R.R.:Der Hobit

Meänkieli, boktips

Barn och unga (böcker på meänkieli/svenska)

- Aspvikén, Lowe: Akamella – Andarnas rike.
- Laestadius, Ann-Helén & Berglund, Jessika: Pimplaus
- Mörtlund, Mona & Gustavsson, Maria: Minna ei saata nukkuu.
- Mörtlund, Mona & Gustavsson, Maria: Minna pölkää.
- Stark, Ulf & Ramel, Charlotte: En natt vill nalle vara stor/Yhtenä yönä Nalle haluaa olla suuri.
- Stoltz, Lina: Valosia öitä.
- Stoltz, Lina: Vilma och förskolan.
- Strand, Marianne & Lennartsdotter, Lotta: När lillebror försvann.

Vuxna

- Aro, Stefan: Ette tohtia olla oma itte – en samtalsbok om språk, tro och identitet i Tornedalen. (Svenska kyrkan)
- Kuoksu, Erik: Autio.
- Kuru, Anna: Jäänlähtö.
- Lauri, Göran: Hirvenaurulaiset.
- Liksom, Rosa: Väylä.
- Niemi, Mikael: Populärmusik från Vittula.
- Pohjanen, Bengt: omfattande produktion till exempel Saankos luvan muistela, Meänkieli, Aniara, Lyykeri.
- Uusitalo, Inga-Britt: Signen keittokoulu – Signes kokbok.
- Vanhapiha Bergström, Maria: Sole mikhään. Heikien hiljaiset hulinat.

Lyrik

- Huhta, Linnéa: MIE olen täälä – Jag är här.
- Martinson, Harry: Aniara – revy ihmsisestä ajassa ja paikassa.
- Mäki Sjöberg, Majvor: Runoja

- Mörtlund, Mona: Mörtlunds Mona med flera.
- Pohjanen, Bengt: Kieli oon sielun sormenjäljet.
- Vanhapiha Bergström, Maria: Tornedalens/Torniolaakson Nightingale was here.

Vuxenböcker om kulturen och språket (på svenska)

- Huuva, Per: Aitta – Ursprungsmat med rötterna i den samiska och tornedalska kulturen.
- Kieri, Gunnar: Längtan hem.
- Kieri, Katarina: Vårt värde.
- Lundström, Marie: Alla måste söderut.
- Niemi, Mikael: Koka björn, Populärmusik från Vittula, Sten i siden med flera.
- Persson, Curt: Då var jag som en fånge – Statens övergrepp på tornedalingar och meänkielitalande under 1800- och 1900-talet.
- Raattamaa Visén, Pia Mariana: Där rinnner en älv genom Saivomuotka by.
- Som om vi aldrig funnits – vår sanning och verklighet (intervjuberättelser till slutbetänkandet av Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset).
- Tuomas Larsson, Kerstin: Hjärntvättarresan.
- Wähä, Nina: Testamente.
- Ylipää, Björn: Myröga – jänkänsilmä.

Antologier

- Det hände i Tornedalen – Novellsamling skriven av tornedalingar och Pajalabor.
- Meänmaa (tornedalsk litterär tidskrift meänkieli/svenska).
- Kuule äänet väylänvarren – röster vid gränsälven (svenska/finska/meänkieli).

Övrigt

- STR-T:s hemsida för böcker på meänkieli och svenska: www.str-t.com/produkt-kategori/bok/
- Lumio förlag i Tornedalen med böcker på bland annat meänkieli (sökord meänkieli): www.lumio.se

Romani chib, boktips

Barn och unga

- Adbåge, Lisen: O Koko haj o Bosse či birin te avén gata!, O Koko haj o Bosse či mangén! (kelderash).
- Ferkova, Ilona: Amen (romani chib/tjeckiska).
- Kondic, Denisa: Paramiza e chavorendže – Fabler för barn om viktiga värderingar (svenska/arli).
- Laestadius, Ann-Helén: Matchepa mé pimpel (svensk romani).
- O'Neill, Richard: A Different Kind of Freedom: A Romani Story (engelska).
- Rosetti, Adina: Sagan om en kendama – E paramisi pa kendama (kelderash).
- Salto, Marin: samlingsvolymerna på fem varieteter av romani chib (arli, kelderash, kale, lovari, svensk romani). Badbomber och simhopp, Camping och kurragömma, Dansbus och kaktrubbel.
- Taikon, Fred: Barnen på Tanto – Tantoindianerna/Vinterturné/Sommarlekar/Lådbilsrallyt (svenska/arli/kelderash).
- Taikon, Mia: E Maja činél xabén/Maja handlar mat, E Maja žal ándo párko/Maja går till parken (kelderash).

Vuxna

- Jag önskar dig lycka, antologi (svenska/romani chib).
- FEMINIQA – Berättelser om motstånd, antologi (svenska).
- Ferkova, Ilona: Ještě jedno, Lído! Kaštánkovy příběhy z herny – De mek jekh, Lido! Kaštankus-kre vakeribena andal e herňa (romani chib/tjeckiska).
- Koudelka, Joseph: Gypsies (engelska).
- Mirga-Tas, Malgorzata: Suno mangie dzialas – Jag har en dröm (svenska/engelska).
- Monget, Félix: Les paroles tristes: le génocide des Tsiganes: poèmes – Sad words: the genocide of Roma/Gypsies – Paripe Alava: o Hajba tharo baro holocausti e romengo "sarvnash" (franska/engelska/romani chib).
- Nya röster: Nya romska röster, antologi (svenska).
- O mulo! povídky o duchách zemřelých: sbírka romských autorů, antologi (romani chib/tjeckiska/slovakiska).
- Podhradská, Květoslava: O vakeriben paš o lekvaris (romani chib/tjeckiska).

- Samet Blues, antologi (romani chib/tjeckiska).
- Selimi, Zofia: Zofias romska balkanmat (svenska).
- Skougaard Carlsson, Stephan: Nya resande (svenska).
- Všude samá krása, antologi (romani chib/tjeckiska).

Samiska språk, boktips

Betrakta listan som en resurs, inte en absolut sanning. Fortsätt aktivt söka och utforska ny samisk litteratur, samarbeta med lokala samiska organisationer och lyssna in era besökare för att förstå behoven. Detta skapar inte bara ett rikare biblioteksutbud utan främjar också en ömsesidig förståelse och respekt för samisk kultur och litteratur.

En av de bästa källorna för att hålla koll på samisk litteratur är Samisk bibliotekstjeneste – Sámi girjerádjubálvalus. De listar nyutkommen samisk litteratur från hela Sápmi, på alla samiska språk och även på andra språk till exempel svenska och norska. Här finns också beskrivningar av böckerna på norska. Anmäl dig gärna till nyhetsbrevet så får du färsk boknyheter direkt i din epost.

<https://samiskbibliotekstjeneste.tromsfylke.no/>

Läs om samisk litteraturhistoria:

<https://www.tjallegoahte.se/for-skolor-och-bibliotek/litteraturhistoria/>

Åarjelsaemien – Sydsamiska

Barn

- Bientie, A.L. (2014). Joekoen sjihteles ryöjnesjæjja. [Indre Billefjord]: Idut.
- Blind, K., Sparrok, A., Jåma, A.L. & Blind, K. (red.) (2016). Mov voestes gærja. Snåsa: Gielem nastedh.
- Borg, I. (2017). Plupp jïh gjjredulvie. Bromma: Opal.
- Donaldson, J. (2014). Gruffele. [Snåsa]: Gielem nastedh.
- Lindgren, B. & Eriksson, E. (1997). Maaxen njaptja. Jokkmokk: Saemieskuvlen stávroe [Sam-eskolstyr.].
- Marakatt, I.E. (2020). Lilli, aajja jïh goeksegh. [Spånga]: NDIO kultur & kommunikation.
- Mitton, T. (2015). Nænnoes traktovrh. Snåase: Gielem nastedh.
- Pedersen, R.Ø. (2018). Måarehks bierne. (Sørsamisk [utg.]). Kárásjohka: ČálliidLágádus.

Ungdom

- Jones, Rob Lloyd (2019). Beowulf: dïhte staalehke alma. Snåsa: Gielem nastedh
- Laestadius, Ann-Helén (2018). Ajve vuelkedh. Johanneshov: LL-förlaget
- Martin, George R. R. (2019). Jïjsefuentie. Snåasesne: Gielem nastedh

Vuxna

- Angéus Kuoljok, S. & Tuolja, K. (red.) (1995). Gárnátja. Jokkmokk: Sámi Girjjit.
- Pirak, A. (1993). Jáhtte sáme viessom. Kristiansund: Blaasvær.
- Tuolja, K. (red.) (1987). Mälggat la dat rájes. Umeå: Avd. för samiska, Univ.
- Tuolja-Sandström, S. (2022). Ja jage gállin. ([Reviderad utgåva]). [Sjömarken]: Oajvve AB.

Ubmejesámiengiella – Umesamiska

- Blomqvist, A. (2014). Hur Umeå blev björkarnas stad: fången, musen och branden = Guktie Ubmeje
- súgij stáddane sjaddij: fánjgga, sijnjeärrá jah dálla. Umeå: Mandatus.
- Marakatt, I.E. (2020). Lilli, áhtjájá jah guaksagh. [Spånga]: NDIO kultur & kommunikation.
- Marakatt, I.E. (2021). Lilli, Lávre jah Sájvvuoálmimage. [Spånga]: Ndio kultur & kommunikation.
- Rehnfjell, S. (2021). Gájuoh muv!: gijrra Almien jah Enoken luvnnie. (Andra upplagan 2022). [Vindelns]:
- [Sophia Rehnfjell].
- Rehnfjell, S. (2024). Viehkieth muv!. [Vindelns]: Sophia Rehnfjell.
- Stai, K. (2016). Muarra = Moere. Snåase: Gielem nastedh.
- Tidholm, A. (2021). Uksub gulkatallat!. Stockholm: Alfabeta.

Bidumsámegiella – Pitesamiska

- Amery, H. (2023). Muv vuostas 1000 bágo. Snåasan: Gielem nastedh.
- Barkow, H. (2022). Bruvsa hábbrá. [Spånga]: NDIO kultur & kommunikation.
- Borg, I. (2021). Pluppa ja girradullve. Snåasan: Gielem nastedh.
- Halász, I. (2023). Alvos giehto: förskräckliga berättelser från Arjeplog. Arjeplog: Silvermuseet.
- Marakatt, I.E. (2020). Lilli, ájjá ja guoksagis. [Spånga]: NDIO kultur & kommunikation.
- Marakatt, I.E. (2021). Lilli, Lavré ja Sájjvoalmatja. [Spånga]: Ndio kultur & kommunikation.
- Somby, M.A. (2020). Biejve nájdda. (Bidumsámen). Snåasan: Gielem nastedh.
- Tidholm, A. (2021). Tsábbmep uksav!. Stockholm: Alfabeta.

Julevsámegiella – Lulesamiska

Barn

- Bolfieh: rieksegh lidtedægan. (Davvi/julev/æerjel). Kárásjohka: ČálliidLágádus.
- Horndal, S. (2016). Silbbamáanno. Kárásjohka-Karasjok: ČálliidLágádus.
- Hyun, K. (2016). Gárvvunit: máná vuostasj bágo. (Julevsámegiellaj). [Drag]: Árran julevsáme guovdásj.
- Lindgren, B. & Eriksson, E. (1997). Maxa rappa. Jokkmokk: Sámeskávllástivrra [Sameskolstyr.].
- Marakatt, I.E. (2020). Lilli, áddjá ja guovsagis. [Spånga]: NDIO kultur & kommunikation.
- Nordqvist, S. (2015). Slåbbåghkko. [Kárásjohka]: E-skuvla.
- Rasmussen, T. (2013). Milli ja Bolfi: rievssatbivddus = Milli ja Bolfi: rievsahttemin = Milliegon
- Wolde, G. (2020). Iemá bádnedáktára lunna. Kárásjohka: E-skuvla.no.

Ungdom

- Laestadius, Ann-Helén (2018). Ber vuolget. Johanneshov: LL-förlaget
- Nordlund, Harriet, Árdđá, DAT, Guovdageaidnu, 2016
- Tuolja-Sandström, S. (1996). Ulldevisá nuortasj bieles. Jokkmokk: Sámeskávllástivrra [Sameskolstyr.].

Vuxna

- Angéus Kuoljok, S. & Tuolja, K. (red.) (1995). Gárnátja. Jokkmokk: Sámi Girjjit.
- Pirak, A. (1993). Jáhtte sáme viessom. Kristiansund: Blaasvær.
- Tuolja, K. (red.) (1987). Mälggat la dat rájes. Umeå: Avd. för samiska, Univ.
- Tuolja-Sandström, S. (2022). Ja jage gállin. ([Reviderad utgåva]). [Sjömarken]: Oajvve AB.

Davvisámegiella – Nordsamiska

Barn

- Cappelen, B. (1997). Guovža. Kárásjohka: Davvi girji.
- Jönsson, M. (2019). Valdemare earttat. Stockholm: Lilla Piratförlaget.
- Laestadius, A. (2019). Jiekŋaoaggun. Stockholm: Lilla Piratförlaget

- Lanes, C. (2015). Gii lea váldán guovssahasa?. [Karášjohka]: CálliidLágádus.
- Litchfield, J. (2002). Mu borramuš. [Indre Billefjord]: Iđut.
- Marakatt, I.E. (2020). Lilli, áddjá ja guovssahas. [Spånga]: NDIO kultur & kommunikation.

Ungdom

- Laestadius, Ann-Helén (2018). Dušše bijadit. Johanneshov: LL-förlaget
- Marakatt, Ingá Elin (2020). Sáve sápmi. 1. hápmi [Karášjohka]: Davvi girji
- Stueng, Saia (2017). Hamburgerprinseassa. [Karášjohka]: Davvi girji

Vuxna

- Angéus Kuoljok, S. & Tuolja, K. (red.) (1995). Gárnátja. Jokkmokk: Sámi Girjjit.
- Holmberg, N. (2018). Juolgevuodđu. Guovdageaidnu: DAT.
- Huuva, R. (1999). Galbma rádná. Guovdageaidnu [Kautokeino]: DAT.
- Láhpon mánáid bestejeaddji. (2008). [Evenskjer]: Skániid girjie.

Svenska

Barn

- Aikio, A. & Aikio, S. (1982). Flickan som förvandlades till en guldand: gammal samisk folksaga. Oslo: Universitetsforl..
- Horndal, S. (2022). Stjärnornas gåva. [Malmö]: Hjulet.
- Mämmi, A. (2021). Marja och Nordanvinden. Hedenäset: Lumio.
- Nutti Wiandt, A. (2022). Stina på rymmen. [Färjestaden]: Vombat förlag.
- Somby, M.A. (1990). Solens dotter. (1. uppl.) Stockholm: Carlsen/if.

Ungdom

- Backe Åstot, M. (2023). Fjärilshjärta. Stockholm: Rabén & Sjögren.
- Backe Åstot, M. (2021). Himlabrand. Stockholm: Rabén & Sjögren.
- Laestadius, A. (2018). Bara dra. (Första upplagan). Johanneshov: LL-förlaget.
- Laestadius, A. (2012). SMS från Soppero. ([Ny utg.]). Stockholm: Rabén & Sjögren.

Vuxna

- Harnesk, T. (2022). Folk som sår i snö. Malmö: Bokfabriken.
- Jonsson, M. (2021). När vi var samer. Stockholm: Galago.
- Labba, E.A. (2020). Herrarna satte oss hit: om tvångsflyttningarna i Sverige. Stockholm: Norstedts.
- Laestadius, A. (2021). Stöld: roman. [Stockholm]: Romanus & Selling.
- Nord, M. & Fjellgren, P. (red.) (2021). Inifrån Sápmi: vittnesmål från stulet land. [Stockholm]: Verbal.
- Turi, J. (1987[1917]). En bok om samernas liv. (Facs.-utg.)

Finska, boktips

Barn

- Alakoski, Susanna: Dagens Harri/Päivän Harri.
- Alakoski, Susanna: Guldfisken/Kultakala.
- Eriksson, Lena; Sjödin Landon, Helena; Borgegård Älgås, Sara; Kateb, Alexander: Linnuntietä taiteeseen, taidekirja lapsille ja tiedonhaluisille aikuisille.
- Hällström, Päivi & Gullblom, Leila: Resan till Finland – Matka Suomeen.
- Hällström, Päivi & Rosén Branzell, Ida: Hillas värld – Hillan maailma.
- Hällström, Päivi & Rosén Branzell, Ida: Små, små ramsor – Pikku, pikku loruja.
- Hällström, Päivi & Rosén Branzell, Ida: Små, små visor – Pikku, pikku lauluja.
- Korpi, Jukka: Månen sover – Kuu nukkuu.
- Kunnas, Mauri: Herra Hakkarainen huvittelee.
- Nuotio, Eppu: Lappukaulatyttö.

Unga

- Borg, Kristian: Finnjävlar/Finnjävlar. Suomiperkeleet Ruotsissa.
- Huttunen, Joni: Barrfiolernas rike.
- Huttunen, Joni: Elldjur.
- Paavilainen, Liisa & Niemi, Juhani: Aivoissa sinikeltaista, sydämässä sinivalkoista.
- Puskala, Sirpa: Tapaus Allu Salminen.

Vuxna

- Alakoski, Susanna: Svinalängorna, Bomullsängeln, Londonflickan med flera (på finska: Sikalat, Pumpulienkeli, Lontoon tyttö).
- Finnarnas historia i Sverige (tre delar, red. Kari Tarkiainen, Jarmo Lainio).
- Finnjävlar, red. Kristian Borg (på finska: Finnjävlar. Suomiperkeleet Ruotsissa).
- Hetekivi Olsson, Eija: Ingenbarnsland, Miira (på finska: Tämä ei ole lasten maa, Miira).
- Jalava, Antti: Asfaltblomman (på finska: Asfattikukka).

- Järvinen, Anna: Dröm natten till idag (på finska: Uni viime yönä).
- Koivunen Bylund, Tuulikki: Äta livet med stor sked.
- Koskela, Pia: Karelen! En resa, två krig och minnet av en far.
- Kronlöf, Bianca: Brev till mannen (på finska: Kirjeitä miehille).
- Lamér, Inkeri: Kotona Ruotsissa. Suomalaisten asumisuria Göteborgissa (på svenska: Hemma i Sverige).
- Lamér, Inkeri: Raskas metalli. Suomalaiset laivanrakentajat Göteborgissa (på svenska: Tung metall. Finska fartygsbyggare i Göteborg).
- Latvasalo, Kai: Finskt blod, svenskt hjärta.
- Lehtosalo, Marko & Gelin, Gustav: Markoolio, mörkret och den rosa bubblan.
- Malinen Lundin, Carina: Kiitos baby!.
- Paakkinen, Rainer: Älskade mamma! – Äiti kulta! (svenska/finska).
- Takanen, Anna: Sörjen som blev (på finska: Sinä olet suruni).
- Två steg framåt, vain yksi askel taaksepäin. Finsklärare i Sverige berättar – Ruotsin suomen kielen opettajat kertovat, red. Sirpa Humalisto & Jarmo Lainio.

På finska

- Milka Hakkarainen: Ei verta rantaa rakkaampaa, Maa kauhein isien, Hiidenjumi (deckare om sverigefinnar)
- Tiina Laitila Kälvemark: Kadonnut ranta
- Maritta Lintunen: Sata auringonkiertoa
- Askö Sahlberg: Yö nielee päivät, Paluu pimeään, Irinan kuolemat
- Maarit Turtiainen: Marttinansaari
- Leo Ylitalo: Banaanitalo

Om sverigefinnar och finska romer

- Björk, Jan-Erik: Finnarna i Kilsbergen, kultur och bosättning 1580-1650.
- Borg, Kristian: Finnjävlar, antologi. Ett halvt sekel av Sisu.
- De finska romernas historia (red. Panu Pulma). På finska: Suomen romanien historia.

- Gottlund, Carl Axel: dagböcker, till exempel Carl Axel Gottlunds dagbok 1817–1821, Dagbok öfver dess resor på Finnskogarne i Dalarne, Helsingland, Vestmanland och Vermland år 1817.
- Haapoja, Marianne, Kaarto, Heidi och Latvalehto, Kai: Monta oksaa – Många grenar.
- Heed, Merja: Ur språkmurens skugga – om sverigefinskhet och minoritetskunskap.
- Latvalehto, Kai: Finskt blod, svenskt hjärta.
- Söderlund, Kjell: Marken brinner.
- Wedin, Maud: Skogsfinnarna i Skandinavien. (finns även på engelska, finska och holländska)